

El tercer viatge del papa Joan Pau II a Àfrica ha tingut dos objectius principals: la trobada ecumènica amb l'Islam, al Marroc, i la dita «inculturació» de l'església catòlica en el continent africà, és a dir, l'assimilació per part de l'església dels costums i la cultura dels africans, habitants d'un continent que, segons un informe recent de la FAO, passarà fam, en un 60%, l'any 2000, i on, dels 51 països de l'àrea, 30 seran incapaçs de cobrir les necessitats alimentàries.

Des de la perspectiva catòlica, s'esperava un pronunciament del papa en favor del Concili africà. Moderadament, el papa ha parlat tan sols d'assemblea africana, però, d'altra banda, ha estat molt clar en una autocrítica de l'actitud eclesial envers els africans, concretada especialment en la demanda de perdó pel suport o el protagonisme de fets racistes. També se n'ha destacat que ha portat a l'Àfrica la imatge d'una església més compromesa socialment que en el passat.

No és fàcil de mesurar l'eficàcia dels viatges papals. Des d'una perspectiva laica, cal destacar en aquesta ocasió la imatge progressista que dona Joan Pau II respecte a d'altres viatges. De tota manera, aquests viatges papals s'assemblen més a un gran *show de marketing*, per vendre el producte d'una església occidental que vol acoblar-se a les realitats, que no pas a un aprofundiment del missatge espiritual evangèlic. Tot i això, pel que representa mundialment la figura del papa, cal calibrar la importància, no sols espiritual sinó política, d'aquests viatges. En tal sentit, la imatge del progressisme resta en part tacada per l'aprofitament que de la figura papal han fet diferents dirigents polítics durant la visita.

EL VIATGE AFRICÀ
DE JOAN PAU II

Relacions públiques

En el mosaic de religions i creences que és Àfrica, Joan Pau II, papa de la catolicitat, ha volgut dur un missatge de compromís social dubtós

Ernest Udina

La imatge progressista del papa a l'Àfrica, continent on el minoritari catolicisme es troba en continuat ascens, com també les preses de postura que realitzà en els seus viatges a la Polònia natal, xoquen brutalment amb l'actitud papal envers Nicaragua i els teòlegs de l'alliberament llatinoamericans i amb l'actitud mantinguda a la mateixa Itàlia amb la recent suspensió «a divinis» del sacerdot socialista Baget-Botzo.

Podria adduir-se que allà on l'església és més implantada exerceix postures dogmàtiques i, en conseqüència, de repressió, mentre que es mostra molt més oberta allà on el proselitisme és encara escàs, però amb perspectives de futur. En síntesi, es tracta d'un fenomen contradictori, que indica més un camí tàctic que no pas un «realisme històric», elocució curiosament utilitzada tant pel sacerdot Baget com pel bisbe català-brasil-

ler Casaldàliga.

Històricament, aquest darrer periple del papa viatger restarà com el primer acte d'acostament a l'Islam, en la mateixa seu d'un príncep dels creients, el rei i profeta Hassan. És, però, un primer contacte davant una religió encara molt fanatitzada. S'ha dit que la visita al Marroc del papa era la fi de les croades. Sembla, però, que encara som lluny de la fi de la *ghihad* o «guerra santa contra l'infidel».

Tant de bo que aquest primer contacte pugui servir per tal que les mateixes religions s'alliberin en el diàleg del dogmatisme, com seria important que els viatges papals al Tercer Món i, ja que els dirigents occidentals diuen escoltar atentament les paraules espirituals del cap de l'església catòlica, serveixin per a sacsejar la consciència, a l'Occident, de l'obligació moral dels països rics a ajudar els pobres, els representants del dit Tercer Món. □

Una difícil imatge de progressisme.